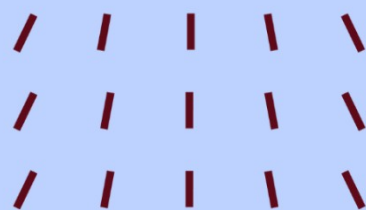

LUDZAS NOVADA KULTŪRAS CENTRA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA

2026. - 2030. gadam

Ludza, 2025

SATURA RĀDĪTĀJS

Ievads.....	2
1. Stratēģijas sasaiste ar nozīmīgākajiem attīstības un plānošanas dokumentiem	4
2. Kultūras pārvaldības sistēma	7
3. Ludzas novada kultūrvides raksturojums	12
4. Misija, vīzija, iespējas un izaicinājumi.....	157
4.1. Amatierkolektīvi un iedzīvotāju līdzdalība	178
4.2. Attīstības virzieni.....	191
5. Stratēģiskie mērķi un rīcības virzieni	212
6. Rīcības virzieni, uzdevumi un rīcības plāns	25
7. Stratēģijas rezultātu novērtēšana	32

IEVADS

Ludzas novada kultūras dzīve ir bagāta ar senām un daudzveidīgām tradīcijām un amatiermākslas kolektīviem, kas veido sabiedrības identitāti un stiprina piederības sajūtu vietējai kopienai. Ludzas novada kultūras attīstības stratēģija 2026. – 2030. gadam (turpmāk – Kultūras attīstības stratēģija) izstrādāta ar mērķi nodrošināt kvalitatīvu un pieejamu kultūras piedāvājumu visā novada teritorijā, veicināt radošās iniciatīvas, tradīciju saglabāšanu un kultūras infrastruktūras ilgtspējīgu attīstību.

Dokuments balstīts uz situācijas analīzi, SVID novērtējumu un valsts kultūrpolitikas pamatnostādņēm, nosakot stratēģiskos mērķus, uzdevumus un sasniedzamos rezultātus. Stratēģija paredz ne vien turpināt līdzšinējo kultūras darbu, bet arī ieviest inovatīvus risinājumus, kas atbilst mūsdienu sabiedrības vajadzībām – attīstīt digitālās komunikācijas rīkus, paplašināt reģionālo un starptautisko sadarbību, kā arī pilnveidot kultūras pasākumu formas un pieejamību. Tā ir pamats ilgtermiņā orientētai kultūras nozares izaugsmei un iedzīvotāju pilnvērtīgai līdzdalībai kultūras procesos.

Kultūras attīstības stratēģijas mērķis ir nodrošināt kultūras pieejamību visā novada teritorijā, stiprināt kopienu iesaisti kultūras dzīvē un veidot kultūras vidi kā sabiedrības saliedētības un attīstības balstu. Stratēģija kalpo kā normatīvs un praktisks instruments kultūras nozares ilgtspējīgai attīstībai, paredzot risinājumus kultūras infrastruktūras modernizācijai, radošo iniciatīvu atbalstam un sabiedrības līdzdalības veicināšanai.

Kultūras attīstības stratēģija nosaka Ludzas novada kultūras attīstības vīziju, izvirza attīstības stratēģiskos mērķus, nosaka uzdevumus rīcības mērķu sasniegšanai, kā arī darbības attīstības plāna uzraudzības sistēmu. Stratēģija kalpo kā pamats Ludzas novada pašvaldības rīcību un investīciju mērķtiecīgai plānošanai kultūras jomā.

Dokuments sagatavots, balstoties uz Ludzas novada kultūras profesionāļu pieredzi, iedzīvotāju vajadzību izvērtējumu, kā arī valsts un reģionālajiem attīstības plānošanas dokumentiem. Tā izstrāde ir būtiska, lai:

1. nodrošinātu vienotu kultūras pārvaldības sistēmu visā novada teritorijā pēc administratīvi teritoriālās reformas;
2. veicinātu tradīciju saglabāšanu un inovatīvu kultūras izpausmju attīstību, pielāgojot kultūras piedāvājumu mūsdienu sabiedrības prasībām;

3. sekmētu sabiedrības līdzdalību, radot priekšnoteikumus individuālai iesaistei un kopienu iniciatīvu attīstībai;
4. nodrošinātu vienlīdzīgu kultūras pieejamību un līdzsvarotu attīstību starp pilsētām un pagastiem;
5. palielinātu iedzīvotāju iesaisti kultūras un kopienas aktivitātēs;
6. stiprinātu reģionālo sadarbību Latgales mērogā un nostiprinātu Ludzas novada kultūras identitāti Latvijas kultūrtelpā.

Kultūras attīstības stratēģija papildina Ludzas novada attīstības programmu un Latgales plānošanas reģiona attīstības stratēģiju 2030, nodrošinot rīcības pamatu ilgtspējīgai, mūsdienīgai un sabiedrībai atvērtai kultūras videi.

Stratēģija sastāv no divām daļām: esošās situācijas analīze, kurā tiek izvērtēti esošie resursi, tendences, problēmas un iespējamie risinājumi, un stratēģiskā daļa, kurā definēta vīzija, stratēģiskie mērķi, prioritātes un rīcības plāns.

1. STRATĒGIJAS SASAISTE AR NOZĪMĪGĀKAJIEM ATTĪSTĪBAS UN PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Ludzas novada kultūrpolitikas mērķu un sagaidāmo rezultātu izvirzīšana un īstenošana balstās uz vienotu attīstības plānošanas dokumentu mērķu sistēmu. Tas nodrošina saskaņotu rīcību un finanšu ieguldījumus visos politikas veidošanas līmeņos – vietējā, reģionālajā, nacionālajā. Šāda dokumentu atbilstība palīdz pamatot investīciju piesaisti un veicina kultūrvides attīstības ilgtspēju nākamajos plānošanas periodos.

Pašvaldības kultūrpolitikas izstrādi nosaka vairāki nozīmīgi attīstības un plānošanas dokumenti, kuri regulē kultūras institūciju darbību, kultūras mantojuma saglabāšanu, sabiedrības līdzdalību, kā arī nosaka kultūrvides attīstības prioritātes un ilgtermiņa mērķus.

Saistība ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam (Latvija 2030)

Kultūras attīstības stratēģija īsteno Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam (Latvija 2030) mērķus, kas paredz sabiedrības saliedētību, radošuma veicināšanu un kultūras pieejamību kā valsts attīstības stūrakmeņus. Stratēģijas uzsvars uz nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, iedzīvotāju līdzdalību un reģionālās kultūras infrastruktūras attīstību atbilst šī dokumenta prioritātēm “Radoša sabiedrība” un “Dzīves kvalitātes uzlabošana reģionos”. Tāpat Ludzas novada Kultūras centra (turpmāk – KC) darbība atbalsta teritoriālās līdzsvarotības principu, nodrošinot kvalitatīvu kultūras dzīvi arī mazāk apdzīvotās vietās.

Saistība ar Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021. – 2027.gadam (NAP2027)

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021–2027 definē kultūras lomu kā nozīmīgu faktoru sociālās saliedētības un iedzīvotāju labklājības veidošanā. Kultūras attīstības stratēģija īsteno šī plāna mērķi “Stipra, piederīga un droša sabiedrība”, nodrošinot:

- līdzdalību kultūras dzīvē visām sabiedrības grupām,
- digitālās kultūras pieejamības uzlabošanu,
- reģionālās identitātes stiprināšanu caur tradīciju un jaunrades sinerģiju.

Tāpat stratēģija atbilst NAP virzienam “Izglītota un radoša sabiedrība”, nodrošinot profesionālās pilnveides iespējas kultūras darbiniekiem.

Saistība ar Latvijas kultūrpolitikas pamatnostādnēm 2021. – 2027.gadam “Kultūrvalsts”

Ludzas novada Kultūras attīstības stratēģija balstās uz “Kultūrvalsts” pamatprincipiem: ilgtspēju, pieejamību un radošumu.

Īpaši izceļami ir trīs aspekti:

1. Kultūras pieejamība visā teritorijā: pasākumi un kolektīvu tīkls aptver visas pagastu iedzīvotāju kopienas.
2. Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana: folkloras kopu un amatierkolektīvu darbība.
3. Inovācijas kultūras nozarē: jaunu formātu ieviešana, digitālās komunikācijas attīstība un sadarbība ar citām institūcijām.

Kultūras attīstības stratēģija arī saskan ar Latvijas Nacionālā kultūras centra (LNKC) uzsvērtu virzienu par amatiermākslas kvalitātes celšanu un kultūras profesionāļu apmācībām.

Saistība ar Latgales plānošanas reģiona attīstības programmu 2021. – 2027.gadam un Latgales stratēģija 2030.

Latgales plānošanas reģiona stratēģijā kultūra tiek definēta kā būtisks reģionālās identitātes un ekonomiskās attīstības faktors. Kultūras attīstības stratēģija īsteno vairākus no šī dokumenta rīcības virzieniem:

- “Dzīves kvalitāte un kultūrvide” – stiprina kultūras infrastruktūru un pieejamību mazpilsētās;
- “Sociālā kohēzija un sabiedrības iesaiste” – veicina līdzdalību, solidaritāti un starpkultūru sadarbību;
- “Reģionālā sadarbība” – Ludzas novada KC plāno starppagastu un starpnovadu kultūras projektus, atbalstot kopīgu Latgales kultūrtelpas attīstību.

Saistība ar Ludzas novada attīstības programmu 2021. – 2027.gadam un Ludzas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2021. - 2037. gadam

Ludzas novada attīstības programmā uzsvērtā dzīves kvalitātes, kultūrvēsturiskās vides un sabiedrības saliedētības uzlabošana. Kultūras centra stratēģija ir šīs programmas nozares līmeņa turpinājums, kurā paredzēts:

- uzlabot kultūras infrastruktūru,
- nodrošināt amatiermākslas un profesionālās mākslas pieejamību,
- atbalstīt kopienu iniciatīvas,
- veicināt novada atpazīstamību Latgales un nacionālajā līmenī.

Tā ir arī tiešs instruments Ludzas novada vidēja termiņa attīstības prioritātes “Dzīves kvalitāte un kultūrvide” īstenošanai.

Apvienojot minētos dokumentus, Ludzas novada Kultūras attīstības stratēģija:

- stiprina reģionālo identitāti un radošo ekonomiku,
- nodrošina ilgtspējīgu kultūras pārvaldību,
- veido sinerģiju starp valsts, reģiona un pašvaldības attīstības plāniem.

Kapacitātes un kompetenču attīstība

Latvijas Nacionālais kultūras centrs (turpmāk - LNKC) un Latvijas Kultūras akadēmija piedāvā profesionālās pilnveides programmas kultūras centru vadītājiem. Plānots, ka līdz 2026. gadam Ludzas novada KC vadītāji un speciālisti apgūs stratēģiskās vadības, personāla attīstības un kultūras produkta veidošanas kursus. Tas nodrošinās profesionālākas pieejas ieviešanu kultūras plānošanā.

Amatiermākslas un kolektīvu kvalitāte

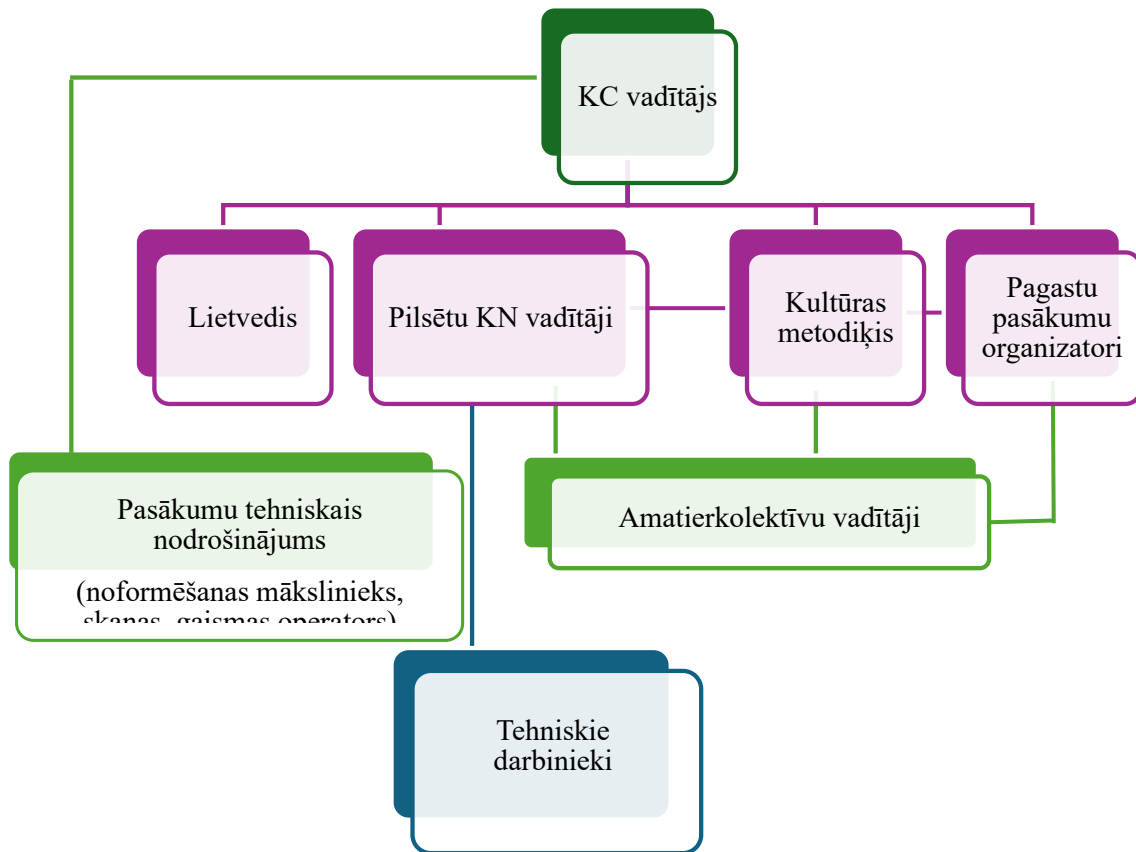
LNKC uzsver Dziesmu un deju svētku tradīciju un amatierkolektīvu lomas nozīmību. Ludzas novada kultūras attīstības stratēģijā paredzēts stiprināt kvalitātes standartus kolektīvu darbā, nodrošināt atbalstu repertuāra sagatavošanai un veikt jauniešu iesaisti.

Praktiskais pielietojums Ludzas novada kultūras attīstības stratēģijā atspoguļojas šādos virzienos:

- LNKC stratēģija 2023.–2027.gadam uzsver ilgtspēju, nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un kultūras pieejamību.
- Kultūras centri tiek veidoti kā sadarbības un kopienas saliedēšanas vietas, kur satiekas dažādu paaudžu iedzīvotāji.
- Kultūrpolitikas pamatnostādnēs “Kultūrvalsts” izcelta sadarbība ar valsts institūcijām un ES fondu piesaiste ilgtspējīgai attīstībai.
- Latvijas Kultūras akadēmijas studiju pieredze apliecina, ka vadītāju profesionālā kapacitāte ir būtiska stratēģijas īstenošanas sastāvdaļa.

2. KULTŪRAS PĀRVALDĪBAS SISTĒMA

Ludzas novada KC darbinieku struktūra (skatīt 2.1. attēlu) atspoguļo iestādes organizatorisko hierarhiju, galvenos amatus un to atbildības jomas. Tās mērķis ir skaidri iezīmēt funkciju sadalījumu un nodrošināt pārskatāmu darba organizāciju. Šāda pieeja veicina efektīvu pārvaldību un ciešāku sadarbību starp struktūrvienībām visā novadā.

2.1.attēls. Ludzas novada KC darbinieku struktūra

Shēmā attēlota Ludzas novada KC darbinieku hierarhija četros līmeņos:

1. Organizācijas augstākais vadītājs – KC vadītājs.
2. Administratīvie darbinieki un struktūrvienību vadītāji – lietvedis, pilsētu kultūras namu vadītāji (Ludzas KN, Kārsavas KN, Zilupes KN), kultūras metodiķis, pagastu kultūras pasākumu organizatori.
3. Pasākumu un amatierkolektīvu nodrošinājums:
 - 3.1. Pasākumu tehniskais nodrošinājums – noformēšanas mākslinieki, skaņas un gaismas operatori.

- 3.2. Amatierkolektīvu vadītāji – koru diriģenti, deju kolektīvu vadītāji, ansambļu vadītāji, folkloras kopu vadītāji, pūtēju orķestru diriģenti, amatierteātru vadītāji, kapelu vadītāji.
4. Tehniskie darbinieki pilsētu kultūras namos – skaņu operators, apkopēja, sētnieks, elektriķis, biļešu kontrolieris, labiekārtošanas strādnieks.

Ludzas novada Kultūras centrs darbojas saskaņā ar:

- Ludzas novada pašvaldības nolikumu (apstiprināts ar Ludzas novada pašvaldības domes 27.05.2024. sēdes lēmumu Nr. 181., protokols Nr. 6, 14. §), kas nosaka iestādes pakļautību, funkcijas un pārvaldības kārtību;
- Ludzas novada KC nolikumu (apstiprināts ar Ludzas novada pašvaldības domes 27.04.2023. sēdes lēmumu Nr. 354., protokols Nr. 4, 64. §), kurā definēta iestādes struktūra, uzdevumi, kompetences un darba organizācijas principi;
- Darba kārtības noteikumiem, iekšējās kontroles sistēmu un dokumentu aprites kārtību;
- Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem kultūras, darba tiesību un sabiedrības līdzdalības jomā.

Nolikums nosaka, ka Ludzas novada KC ir pašvaldības kultūras iestāde, kuras darbību vada KC vadītāja, sadarbojoties ar kultūras speciālistiem un pilsētu/pagastu kultūras darba organizatoriem. Šī organizatoriskā struktūra nodrošina, ka iestādes darbība balstās uz demokrātisku, atbildīgu un radošu darba modeli, kas veicina sadarbību starp iestādēm, kopienām un kolektīviem.

Galvenie darbības principi:

1. Vienlīdzīgas iespējas – visiem kolektīviem tiek nodrošināti līdzvērtīgi apstākļi radošai darbībai un pašizpaušmei.
2. Atklātība un sadarbība – lēmumu pieņemšana notiek dialogā starp kolektīvu vadītājiem, kultūras darba organizatoriem un vadību.
3. Tradīciju un jaunrades līdzsvars – tiek saglabātas kultūras tradīcijas, vienlaikus sekmējot jaunu formu attīstību.
4. Atbildība un kvalitāte – katrs kolektīvs atbild par sava darba rezultātiem, regulāri izvērtē mērķus un uzdevumus.
5. Sabiedrības līdzdalība – kolektīvi iesaista iedzīvotājus kopienas pasākumos un sabiedriskajās iniciatīvās.

Šie principi tiek īstenoti, nodrošinot sistemātisku darbības koordināciju:

- Gada darba plānošana notiek katra gada IV ceturksnī, saskaņojot ar pašvaldības attīstības programmu.
- Kolektīvu darbības izvērtēšana notiek vismaz reizi gadā, pamatojoties uz dalību pasākumos, sasniegumiem un sabiedrības atsauksmēm.
- Sadarbības sanāksmes ar kultūras darba organizatoriem un kolektīvu vadītājiem tiek rīkotas regulāri, lai nodrošinātu informācijas apmaiņu un pieredzes dalīšanos.
- Iekšējā komunikācija notiek caur e-pastu, koplietošanas datu platformu.

2.1. tabula

Atbildības un funkciju pārskats

Amats /loma	Galvenās atbildības
Kultūras centra vadītājs	Plāno un vada Ludzas novada Kultūras centra darbību, nodrošina stratēģijas īstenošanu, budžeta izpildi un resursu efektīvu izmantošanu. Koordinē visu novada kultūras iestāžu darbu, sadarbojas ar pašvaldību, reģionālajiem un valsts partneriem.
Metodiķis	Koordinē kultūras programmas, sniedz metodisko atbalstu pagastu un pilsētu kultūras iestādēm, organizē amatierkolektīvu skates, metodiskos seminārus un nodrošina projektu pieteikumu sagatavošanu un atskaišu iesniegšanu.
Pilsētu kultūras namu vadītāji (Ludza, Kārsava, Zilupe)	Plāno un organizē kultūras nama darbību savā teritorijā, vada darbinieku komandu, sastāda pasākumu kalendāru un budžetu, nodrošina tehnisko un radošo procesu norisi. Sadarbojas ar Ludzas novada KC un pašvaldības kultūras speciālistiem, veicina vietējo kolektīvu darbību un sabiedrības līdzdalību.
Kultūras darba organizatori (pagastos un mazākajās apdzīvotajās vietās)	Plāno un īsteno kultūras un kopienas pasākumus vietējā līmenī, uztur saikni ar iedzīvotājiem, veicina vietējo kolektīvu darbību un sabiedrības līdzdalību, nodrošina informācijas apriti, pasākumu reklāmu un kultūras dzīves nepārtrauktību pagastos.
Amatiermākslas kolektīvu vadītāji	Organizē kolektīvu mēģinājumu procesu, radošo darbu, koncertdarbību un dalību novada, reģionālajos un valsts mēroga pasākumos. Veicina kolektīvu attīstību un sadarbību ar citiem kultūras veidiem.
	Nodrošina dokumentu aprites un arhīva pārvaldību, reģistrē ienākošo un izejošo

Lietvedis	korespondenci, sagatavo līgumus, rīkojumus un atskaites, kā arī nodrošina saziņu ar pašvaldības grāmatvedību un administrāciju.
-----------	---

Ludzas novada pašvaldības amatierkolektīvi darbojas saskaņā ar nolikumu, kas nosaka to darbības pamatprincipus novada teritorijā, kā arī reglamentē mērķus, uzdevumus, dibināšanu, finansēšanu, vadītāju atbildību, regulāru kolektīvu darbības izvērtēšanu un dalībnieku iesaisti. Šie noteikumi ir apkopoti tabulā “Ludzas novada pašvaldības amatierkolektīvu nolikuma kopsavilkums”, kas sniedz pārskatu par būtiskākajiem aspektiem.

2.2. tabula

Ludzas novada pašvaldības amatierkolektīvu nolikuma kopsavilkums

<i>Sadaļa</i>	<i>Saturs</i>
Vispārīgie noteikumi	Nolikums nosaka amatierkolektīvu darbības pamatprincipus Ludzas novada teritorijā.
Mērķi un uzdevumi	Tradīciju saglabāšana, jaunrades attīstība, līdzdalība valsts un starptautiskajos procesos.
Kolektīvu dibināšana	Kolektīvus dibina Ludzas novada pašvaldība, balstoties uz iedzīvotāju vajadzībām un kultūras tradīcijām.
Finansēšana	Nodrošina pašvaldības budžets, projekti, sponsoru un citi piesaistītie resursi.
Kolektīvu vadītāji	Atbild par kolektīvu māksliniecisko kvalitāti, organizatorisko darbību un tradīciju saglabāšanu.
Kolektīvu vērtēšana	Regulāra mākslinieciskās kvalitātes novērtēšana, obligāta koncertdarbība novadā un ārpus tā, vēlama dalība skatēs un konkursos.
Dalībnieki	Kolektīvos var darboties jebkurš Ludzas novada iedzīvotājs, ievērojot nolikuma prasības.

Savukārt 2.3.tabulā apkopots Ludzas novada amatiermākslas kolektīvu raksturojums, sadalot tos pēc darbības veidiem, kolektīvu grupām un kultūras nozarēm. Informācija sniedz pārskatu par kolektīvu daudzveidību, dalībnieku iesaisti un māksliniecisko specializāciju novadā.

2.3. tabula

Ludzas novada amatiermākslas kolektīvu raksturojums pa darbības veidiem, grupām un nozarēm

<i>Darbības veids</i>	<i>Grupas / kolektīvu tipi</i>	<i>Raksturojums</i>
-----------------------	--------------------------------	---------------------

Vokālie kolektīvi	Koris	16 un vairāk dziedātāju
	Vokālais ansamblis/vokālā grupa	3–16 dziedātāji
	Bērnu vokālais ansamblis / popgrupa	Pirmsskolas un skolas vecuma bērni, bez skaita ierobežojuma
Tautas deju kolektīvi	A grupa	Vismaz 12 pāru jauniešu deju kolektīvs
	B1, B2, C grupas	Vismaz 8 pāru jauniešu deju kolektīvs
	D, E grupas	Vismaz 8 pāru vidējās paaudzes deju kolektīvs
	F grupa	Vismaz 8 pāru senioru deju kolektīvs
Pūtēju orķestri	Pūtēju orķestris	20+ dalībnieki ar metāla un koka pūšamajiem, kā arī sitamajiem instrumentiem
Folkloras kolektīvi	Folkloras kopa/kapela	8–35 dalībnieki, kas kopj etnisko kultūru: tautasdziesmas, dejas, rotaļas, instrumentālā mūzika, stāstījumi; saglabā tradīcijas, dialektu un izpildes manieri
Amatierteātri	Amatierteātris	8 un vairāk aktieru kolektīvs
	Teātra studija (bērnu un jauniešu)	Izglītojoša forma ar ilgtermiņa mākslinieciskās attīstības programmu
Tautas lietišķās mākslas kolektīvi	Tautas lietišķās mākslas studija	5+ dalībnieku kolektīvs; nodarbojas ar tradicionālām tehnoloģijām, darinājumu un jaunrades veidošanu, tautas mākslas saglabāšanu un popularizēšanu
Citi kolektīvi	Interesu grupas	Personu kopas, kas vieno kopīgas intereses mūzikā, dejā, vizuālajā mākslā vai citās radošās jomās

3. LUDZAS NOVADA KULTŪRVIDES RAKSTUROJUMS

Kultūra aptver cilvēka un sabiedrības uzkrātās vērtības, zināšanas un prasmes, kas uztur kopienu dzīvu un palīdz veidoties identitātei. Ikdienā uzmanība visbiežāk pievērsta tās redzamākajām izpausmēm – mākslai un vēsturiskajam mantojumam –, taču kultūra ietver daudz plašāku vidi, kurā sastopamas gan garīgas, gan materiālas norises. Jo bagātīgāka un pieejamāka ir kultūrvide, un jo aktīvāk tajā iesaistās sabiedrība, jo lielāks ieguvums ir gan indivīdam, gan valstij kopumā – tā veicina personības attīstību, dzīves kvalitāti un sabiedrības izaugsmi.

Ludzas novads sastāv no 22 pagastiem un 3 pilsētām, un tā administratīvais centrs ir Ludza. Ludzas novads ir reģions ar bagātu kultūras un vēstures mantojumu, tradicionālām Latgales kultūras norisēm. Tajā dzīvo vairākas tautības — latvieši, krievi, baltkrievi, ukraiņi, poļi un citi — kas veido etnisko un kultūras daudzveidību. Tas veido pamatu plašai kultūras dzīvei ar amatierkolektīviem, tradīciju saglabāšanu un sabiedrības līdzdalību.

Ludzas novads var lepoties ar senām un izkoptām dejošanas, dziedāšanas un teātra mākslas tradīcijām, kas rūpīgi tiek koptas, saglabātas un nodotas nākamajām paaudzēm. Ludzas novadā darbojas 21 kultūras iestāde, tostarp 19 kultūras nami – Ludzā, Isnaudā, Nirzā, Ņukšos, Pildā, Briģos, Vecslabadā, Zilupē, Pasiēnē, Blontos, Ciblā, Zvirgzdenē, Pušmucovā, Kārsavā, Goliševā, Salnavā, Mežvidos, Mērdzenē, Lauderis, 1 klubs – Istalsnā un 1 kultūras nodaļa Malnavā (darbojas Malnavas pagasta pārvaldes telpās).

Novadā darbojas vairāk nekā 70 amatiermākslas kolektīvu kori, vokālie ansambļi, folkloras kopas, tautas deju, līnijdeju, seno un mūsdienu deju kolektīvi, amatierteātri un kapelas. Ludzas novada tautas/kultūras nami ir vietējās sabiedrības kultūras dzīves attīstītāji – Dziesmu un deju svētku organizācijas un norises nodrošinātāji, kā arī pārstāv amatiermākslu un kultūras vērtību, tradīciju pārmantošanu visās nozarēs. Ludzas novada kultūras iestāžu un estrāžu izvietojuma karte (skatīt 3.1.attēlu) vizuāli atspoguļo kultūras namu un estrāžu izvietojumu Ludzas novadā, kalpojot par būtisku instrumentu kultūras stratēģijas plānošanā un investīciju prioritāšu noteikšanā.

Pašvaldības teritorijā ir iespēja organizēt kultūras un atpūtas pasākumus ārpus telpām 10 brīvdabas estrādēs – Ludzā, Isnaudā, Istalsnā, Zilupē, Ciblā, Zvirgzdenē, Mērdzenē, Salnavā, Goliševā, Kārsavā.

3.1.attēls. Ludzas novada kultūras iestāžu un estrāžu izvietojums

Karte sniedz pārskatu par plašu kultūras tīklu, kas darbojas gan pilsētās, gan pagastos, nodrošinot iedzīvotājiem vienlīdzīgu piekļuvi kultūras pasākumiem un amatiermākslas aktivitātēm visā novadā. Tā ļauj izvērtēt kultūras pieejamību, noteikt reģionālās sadarbības virzienus un identificēt investīciju prioritātes. Ņemot vērā kartē attēlotos datus, Ludzas novada kultūras iestādes ir klasificētas četros līmeņos (skatīt 3.1. tabulu).

Ludzas novada kultūras iestāžu iedalījums

<i>Līmenis</i>	<i>Centri / pagasti</i>	<i>Funkcijas un prioritātes</i>
Enkura centri	Ludza, Kārsava, Zilupe	Reģionālie pasākumi, lielākās investīcijas infrastruktūrā un tehniskajā nodrošinājumā
Atbalsta centri	Cibla, Salnava, Pušmucova, Mežvidi, Mērdzene, Pilda, Blonti	Vidēja mēroga pasākumi, atbalsts lokālajām un reģionālajām aktivitātēm
Lokālie centri	Isnauda, Ņukši, Malnava, Istra, Nirza	Vietējie pasākumi, kopienu saliedēšana, tradīciju uzturēšana
Perifērija	Lauderi, Pasiene, Goliševa, Briģi u.c.	Kopienas aktivitātes, mobilās kultūras brigādes, mazas mēroga iniciatīvas

Kultūras dzīve novadā ir organizēta visa gada garumā: ziemā un pavasarī - piemiņas un izglītojoši pasākumi, vasarā - pilsētas svētki, Līgo un tirgi, rudenī - skates un festivāli, gada nogalē - Valsts svētku un Ziemassvētku koncerti. Šāda struktūra (skatīt 3.2. tabulu) nodrošina sabalansētu kultūras piedāvājumu dažādām auditorijām.

Ludzas novada Kultūras centrs pasākumu plānošanu veic pēc šādas kārtības:

- Gada pasākumu plāna izstrāde sadarbībā ar pilsētu un pagastu kultūras darba organizatoriem.
- Prioritāšu noteikšana saskaņā ar Ludzas novada attīstības programmu un kultūras stratēģijas virzieniem.
- Vienota kalendāra uzturēšana, izmantojot iekšējo datu bāzi, lai izvairītos no pasākumu pārklāšanās.
- Atsauksmju un apmeklējuma analīze, izmantojot apmeklētāju aptaujas, sociālo tīklu statistiku.

Lai nodrošinātu apmeklētības analīzi un izvērtētu kultūras dzīves aktivitāti, 3.2. tabulā apkopota statistiska informācija par Ludzas novadā notikušajiem pasākumiem, to skaitu, dalībnieku iesaisti un sezonālo sadalījumu.

Kultūras pasākumu statistika

<i>Pasākuma kategorija</i>	<i>Skaitis</i>	<i>Kopējais apmeklētāju skaits</i>	<i>Īss raksturojums / piemēri</i>
Pilsētas un novada svētki	3	20000	Ludzas pilsētas svētki, Kārsavas svētki, Zilupes dienas u.c.
Valsts svētku pasākumi	20	3000	18. novembris, Lāčplēša diena, 4. maijs.
Tradicionālie gadskārtu svētki	60	10000	Lieldienas, Līgo svētki, Meteņi, Mārtiņdiena, Ziemassvētki
Tematiskie un radošie festivāli	4	1000	DJ festivāls, mākslas dienas
Kultūras un sporta integrētie pasākumi	2	600	Ģimeņu dienas, kopienu pasākumi, SIA "Lūsēni"
Amatiermākslas kolektīvu koncerti un skates	8	1000	Deju, kora, teātra skates, kolektīvu jubilejas
Profesionālās mākslas pasākumi	30	3000	Koncerti, teātra viesizrādes, izstādes sadarbībā ar NVO vai VKKF

Apkopojot datus, var secināt, ka Ludzas novadā kultūras dzīve ir ļoti daudzveidīga un gada laikā tiek organizēti dažādi pasākumi, kas aptver gan tradicionālos svētkus, gan profesionālās un amatiermākslas aktivitātes. Lielākais pasākumu skaits novadā ir tradicionālajiem gadskārtu svētkiem – 60 pasākumi, kuros kopumā piedalās ap 10 000 apmeklētāju, piemēram, Lieldienas, Līgo, Meteņi, Mārtiņdiena un Ziemassvētki. Otrajā vietā pēc skaita ir profesionālās mākslas pasākumi – 30 koncerti, teātra viesizrādes un izstādes, piesaistot ap 3 000 apmeklētāju, kam seko Valsts svētku pasākumi – 20 pasākumi ar kopējo apmeklētāju skaitu ap 3 000, tostarp 18. novembra, Lāčplēša dienas un 4. maija pasākumi. Pilsētas un novada svētki, piemēram, Ludzas, Kārsavas un Zilupes svētki, piesaista vislielāko apmeklētāju skaitu – ap 20 000 cilvēku, kas norāda uz šo pasākumu nozīmīgo lomu novada kultūras dzīvē. Mazāku, bet nozīmīgu vietu ieņem tematiskie un radošie festivāli, kultūras un sporta integrētie pasākumi, kā arī amatiermākslas kolektīvu koncerti un skates, kur apmeklētāju skaits svārstās no 600 līdz 1 000, liecinot par specializētu auditoriju un nišas raksturu. Kopumā šī pasākumu dažādība nodrošina sabalansētu kultūras piedāvājumu visām vecuma un interešu grupām, vienlaikus savienojot tradicionālo, radošo, profesionālo un amatiermākslas segmentu, un ļauj stratēģiski plānot resursus, investīcijas un pasākumu organizāciju novadā.

4. MISIJA, VĪZIJA, IESPĒJAS UN IZAICINĀJUMI

Misija ir nodrošināt Ludzas novada iedzīvotājiem pieejamu un kvalitatīvu kultūras dzīvi, veicinot tradīciju saglabāšanu, radošuma attīstību un sabiedrības saliedētību, izmantojot vietējo amatierkolektīvu, kopienu un sadarbības partneru resursus.”.

Vīzija: Ludzas novada Kultūras centrs ir radoša un atvērta platforma, kas vieno pagastus un iedzīvotājus, kļūstot par novada identitātes simbolu un iedzīvotāju lepnuma avotu. Centrs organizē daudzveidīgus un mūsdienīgus kultūras pasākumus, kas saglabā tradīcijas, veicina jaunradi un veido Ludzas novada atpazīstamību gan Latvijā, gan starptautiski.

Balstoties uz noteikto misiju un vīziju, tika veikta stratēģiskā analīze Ludzas novada kultūras attīstībai, kuras laikā identificētas gan stiprās, gan vājās puses. Stiprās puses (skatīt 4.1. tabulu) papildina attīstības programmas dati: tostarp senas un izkoptas dziedāšanas, dejošanas un teātra tradīcijas, plašs kolektīvu tīkls un infrastruktūras investīcijas – piemēram, LEADER programmas ietvaros iegādāti tērpi, instrumenti, skatuves un tehniskais aprīkojums. Šīs stiprās puses rada iespējas izmantot ES fondu un Valsts Kultūrkapitāla fonda projektus kultūras pasākumu un infrastruktūras attīstībai, kā arī pilnībā izmantot brīvdabas estrāžu potenciālu reģionāla mēroga pasākumiem. Tajā pašā laikā vājās puses un draudi ietver kvalificētu darbinieku trūkumu, grūtības piesaistīt jaunus vadītājus ar radošām idejām, kultūras darbinieku zemo prestižu un atalgojumu, kā arī izaicinājumus auditorijas piesaistē.

4.1. tabula

SVID analīze Ludzas novada kultūras dzīvei

<i>Stiprās puses</i>	<i>Vājās puses</i>
- Plašs amatierkolektīvu tīkls visā novadā - Tradīciju un nemateriālā mantojuma saglabāšana - Daudzveidīgs kultūras norišu un pakalpojumu piedāvājums - Sabiedrības iesaiste un aktīvi amatierkolektīvi - Pieredzējuši kolektīvu vadītāji	- Finanšu nepietiekamība (transporta izmaksu pārtēriņš) - Nepietiekams tehniskais nodrošinājums - Nelielas auditorijas mazajos pagastos, zems iedzīvotāju kultūras pašiniciatīvu līmenis - Atšķirīgas prakses starp pagastiem - Novadā notiekošo tradicionālo kultūras pasākumu pārklāšanās

<i>Iespējas</i>	<i>Draudi</i>
- Reģionālā sadarbība ar kaimiņu novadiem - Digitālās transformācijas iespējas - Starppagastu pasākumu apvienošana - ES un VKKF finansējuma piesaiste - Atpazīstamas, vērienīgas kultūras norises novadā - Ārtelpas un dabas resursu izmantošana novada popularizēšanai - Kultūras tūrisma potenciāls - Jauniešu iesaiste kolektīvos	- Demogrāfiskā situācija (mazie pagasti) - Jauniešu aizplūšana un migrācija - Ierobežots budžets un izmaksu pieaugums - Konkurence ar digitālajiem medijiem un pilsētu piedāvājumu - Kultūras darbinieku novecošanās

4.1. Amatierkolektīvi un iedzīvotāju līdzdalība

Kultūras procesus nodrošina pieredzējuši darbinieki, tomēr aktuāls ir jauno speciālistu trūkums, zema atalgojums un darbinieku novecošanās. Ludzas novada Kultūras centrā kopumā strādā 20 kultūras darba organizētāji un KN vadītāji, kā arī 46 amatierkolektīvu vadītāji. Pozitīvi, ka aktīvi darbojas biedrības un NVO, kas piesaista finansējumu un veicina sabiedrības līdzdalību. Ludzas novada pašvaldības dibināto amatierkolektīvu darbību regulē nolikums, kas nosaka to dibināšanu, finansēšanu, vērtēšanu un darbības mērķus. Tas nodrošina ilgtspēju un kvalitāti, saskaņā ar stratēģijā izvirzītajiem mērķiem. Kolektīvu darbības galvenie principi:

- tradīciju saglabāšana un pārmantošana (vietējais un nacionālais kultūras mantojums);
- dalība Dziesmu un Deju svētku kustībā;
- iedzīvotāju iesaiste un jaunrades veicināšana;
- finansiāla atbalsta nodrošināšana kolektīvu darbībai;
- regulāra kvalitātes un snieguma vērtēšana.

4.1. tabulā ir uzskaitīti Ludzas novada amatierkolektīvi, norādot to darbības jomas, specializāciju un skaitu, kas ļauj iegūt pārskatu par kolektīvu daudzveidību un aktivitātēm novadā, līdz ar to nodrošinot pamatu stratēģiskas plānošanas lēmumiem, resursu sadalei un jaunatnes un sabiedrības iesaistes veicināšanai.

Ludzas novada amatierkolektīvu uzskaitījums

<i>Vietējā kultūras iestāde/ pagasts</i>	<i>Iedzīvotāju skaits</i>	<i>Kolektīvi</i>
Ludzas Kultūras nams	8 534	2 tautas deju kolektīvi: vecākās paaudzes deju kolektīvs "Atvasara", vidējās paaudzes deju kolektīvs "Reizē!"; Jauktais koris "Austrumstīga"; pūtēju orķestris "Ludza"; sieviešu vokālais ansamblis "Iedvesma"; folkloras kopa "Dzeipori"; senioru deju kopa "Priečīgās vecmāmiņas"; poļu vokālais ansamblis "CZERWONE CORALE"; baltkrievu vokālais ansamblis "Krinica"; krievu vokālais ansamblis "Kruževa"
Kārsavas Kultūras nams	2 139	vidējās paaudzes deju kolektīvs "Spryksti"; senioru deju kolektīvs "Ūdrupe"; eksotisko deju kolektīvs "Samia"; senioru deju kolektīvs "Senleja"; amatierteātris, vīru vokālais ansamblis "Akkords"; vokālais ansamblis "Viršu Tango"; bērnu deju kolektīvs "Vilcieniņš"
Zilupes Kultūras nams	2 739	amatierteātris "Vivat"; vidējās paaudzes tautas deju kolektīvs "Zilupes Dancis"; bērnu deju kolektīvs "Tracītis"; jauniešu tautas deju kolektīvs "Tracis"; sieviešu vokālais ansamblis "Fortuna"; bērnu vokālais ansamblis; deju kopa "Adrenalīns"
Salnava	584	Salnavas amatierteātris, vidējās paaudzes deju kolektīvs "Salnava"; jauniešu deju kolektīvs "Salnaviņa"; jauniešu deju kolektīvs "Vaļasprieki"; meiteņu vokālais ansamblis "Kamenes"; garīgo dziesmu ansamblis "Pieskāriens"; etnogrāfiskais ansamblis; kapela "Sveicinojam, vielejam"; sievu deju kopa "Zeiles"
Mežvidi	742	Folkloras kopa "Mežvidi"; līnijdeju grupa "Chilly Cha Cha"; vīru vokālais ansamblis "Ozoli"; jauktais vokālais ansamblis "Bolss"; sieviešu vokālais ansamblis "Rasa";

		deju kolektīvs "Tautu meitas LG"; Vidējās paaudzes deju kolektīvs "Bitīt, matos"
Isnauda	887	Folkloras kopa Isnauda; Vidējās paaudzes deju kolektīvs "Isnauda"; amatierteātris "Isnauda"; vokālais ansamblis "Reimari"; amatierteātris "Sovejī"
Cibla	627	folkloras kopa "Saime" (Zvirgzdenes pag.); folkloras kopa "Ilža" un "Ilžeņa" (Ciblas pag.), kapela (Zvirgzdenes pag.); deju kopa "Everss" (Ciblas pag.); Līdumnieku amatierteātris
Mērdzene	563	Sieviešu koris "Austra"; etnogrāfiskais ansamblis "Mārga"; amatierteātris; vidējās paaudzes deju kolektīvs "Luste"
Malnava	1 020	Bozovas etnogrāfiskais ansamblis; Jauktais vokālais ansamblis "Konsonanse"; vidējās paaudzes tautas deju kolektīvs "Jedritvai"; kapela "Malnavas muzikanti"
Pilda	481	Bērnu deju grupa "Ritms"; sieviešu deju grupa "Soli pa solim"; amatierteātris "Vysaidi"
Blonti	371	folkloras kopa "Madara"; sieviešu deju kopa "Kaprīzes"; amatierteātris "Aduks"
Pušmucova	470	jauniešu tautas deju kolektīvs "Māra"; etnogrāfiskais ansamblis "Olūti"
Ņukši	384	folkloras kopa "Rīkšova"; folkloras kopa "Rīkšoveņa"
Istra	446	vokālais sieviešu ansamblis "Kaprīze"; amatierteātris "Nezalataja molodož"; leļļu teātris "Teremok"; deju kopa "Azarts"
Pasiene	475	vokālais ansamblis "Rudzupuķe"; amatierteātris "Assorti"
Lauderi	254	vokālais ansamblis "Kaļina"
Pureņi	287	amatierteātris "Pureņu zieds"
Goliševa	324	bērnu vokālais ansamblis
Brīgi	517	
Nirza	321	amatierteātris "Prizma"

4.2. Attīstības virzieni

Balstoties uz kultūras kartēšanas rezultātiem, esošo stipro un vāju pušu analīzi, kā arī stratēģiskās misijas un vīzijas mērķiem, tiek izvirzīti šādi galvenie attīstības virzieni, kas nodrošina

Ludzas novada kultūras dzīves pilnveidošanu, resursu efektīvāku izmantošanu un iedzīvotāju iesaisti:

1. Vienota pasākumu un apmeklētāju uzskaites metodika – nepieciešams ieviest kopīgu sistēmu, kas nodrošina pasākumu un apmeklētāju uzskaiti, tostarp auditorijas mērķa grupas un vecuma posmus. Tas ļaus precīzāk analizēt kultūras aktivitāšu ietekmi un plānot resursus.
2. Pasākumu koordinācijas platforma – lai izvairītos no pasākumu pārklāšanās un nodrošinātu efektīvāku sadarbību starp pašvaldības, valsts, privātā sektora un NVO institūcijām, nepieciešams izveidot kopīgu novada kultūras institūciju pasākumu plānošanas iekšējo platformu.
3. Mūsdienīga informatīvās saziņas telpa – jāizveido pastāvīgi aktualizēta un pieejama informatīvās komunikācijas vide, kas sniedz iedzīvotājiem visaptverošu informāciju par novadā rīkotajām kultūras aktivitātēm.
4. Motivējošie mehānismi amatiermākslas kolektīviem – nepieciešams ieviest atbalsta un motivācijas mehānismus amatierkolektīvu darbības stiprināšanai un repertuāra dažādošanai, sekmējot kolektīvu ilgtspēju un sabiedrības iesaisti.

5. STRATĒĢISKIE MĒRĶI UN RĪCĪBAS VIRZIENI

Balstoties uz misiju, vīziju un kultūras attīstības analīzi, Ludzas novada kultūras attīstības stratēģijā ir definēti galvenie stratēģiskie virzieni, kas nodrošina kultūras dzīves ilgtspēju, pieejamību un attīstību novadā. Rīcības plāns 2026. – 2030. gadam nosaka konkrētus uzdevumus, termiņus, atbildīgos darbiniekus un sagaidāmos rezultātus, nodrošinot mērķtiecīgu un pārskatāmu darbību. Galveno stratēģisko mērķu īstenošanas modelis (skat. 5.1. attēlu) parāda, kā Ludzas novada Kultūras centrs īsteno savu darbību caur piecām galvenajām prioritātēm: finansiālo ilgtspēju, kultūras pieejamību, radošumu un mantojuma saglabāšanu, komunikāciju un infrastruktūras attīstību.

1) Finansiālā ilgtspēja un resursu optimizācija

Lai nodrošinātu stabilu kultūras nozares attīstību, būtiski ir panākt finansiālu ilgtspēju un efektīvu resursu izmantošanu. Ludzas novada Kultūras centram jāspēj elastīgi pielāgoties mainīgajai ekonomiskajai situācijai, izmantojot gan vietējos, gan ārējos finansējuma avotus. Galvenie uzdevumi šajā virzienā ir:

- Transporta modeļa ieviešana, kas samazina izmaksas, nodrošinot kolektīvu mobilitāti un efektīvu resursu sadali starp pagastiem;
- Caurspīdīga budžeta plānošana un uzskaite, ļaujot sabiedrībai un lēmumu pieņēmējiem redzēt kultūras ieguldījuma efektu;
- ES un valsts finansējuma piesaiste, īpaši izmantojot LEADER, VKKF un Interreg programmas infrastruktūras, amatiermākslas un digitālās attīstības projektiem;
- Partnerību stiprināšana ar uzņēmējiem un nevalstiskajām organizācijām, lai attīstītu līdzfinansējuma un kopprojektu kultūru.

Mērķis ir nodrošināt, ka Ludzas novada kultūras process ir finansiāli dzīvotspējīgs un neatkarīgs no viena finansējuma avota.

2) Kultūras pieejamība un sabiedrības līdzdalība

Ludzas novada kultūras dzīves pamatvērtība ir pieejamība un iedzīvotāju līdzdalība. Šī prioritāte paredz vienlīdzīgas iespējas visām sabiedrības grupām piedalīties kultūras pasākumos un veidot tos kopīgi ar pašvaldības institūcijām. Rīcības virzieni:

- Kopīgo pagastu svētku un reģionālo kultūras dienu rīkošana, lai stiprinātu kopienu sadarbību un piederības sajūtu novadam;

- Iedzīvotāju aptaujas un līdzdalības mehānismi pasākumu plānošanā un vērtēšanā;
- Jauniešu iesaistes programmas, veidojot īpašus pasākumus jaunajai paaudzei un iespējas piedalīties organizatoriskajā darbā;
- Pasākumu pieejamība cilvēkiem ar īpašām vajadzībām un dažādu valodu kopienām.

Šis virziens veicina demokrātisku kultūras vidi, kurā sabiedrība ne tikai patērē, bet arī rada kultūru.

3) Radošums, kvalitāte un kultūras mantojums

Šī prioritāte apvieno radošuma attīstību, profesionālisma paaugstināšanu un kultūras mantojuma saglabāšanu. Ludzas novada kultūras vide ir bagāta ar tradīcijām, taču tai nepieciešams arī radošs impulss, lai piesaistītu jaunu auditoriju un paaudzes. Galvenie rīcības virzieni:

- Festivālu un starpnozaru pasākumu organizēšana, kas apvieno mūziku, deju, teātri, literatūru un vizuālo mākslu;
- Vadītāju un kultūras speciālistu profesionālā pilnveide, piedaloties apmācībās, pieredzes apmaiņās un sadarbībā ar Latvijas Kultūras akadēmiju un LNKČ;
- Folkloras un nemateriālā mantojuma saglabāšana, dokumentējot un popularizējot vietējās tradīcijas, dialektus un amatniecības prasmes;
- Jaunu kultūras formu attīstīšana, piemēram, laikmetīgās mākslas projekti, digitālās izstādes, radošās darbnīcas.

Šī virziena rezultātā Ludzas novada kultūras dzīve kļūst inovatīva, kvalitatīva un cieši saistīta ar vietējo identitāti.

4) Komunikācija un atpazīstamība

Lai iedzīvotāji un viesi zinātu par notikumiem un sasniegumiem, nepieciešama mērķtiecīga un mūsdienīga komunikācijas stratēģija. Galvenie virzieni:

- Sociālo tīklu un digitālās komunikācijas vadlīniju izstrāde, regulāra informācijas publicēšana un vizuāli pievilcīgs saturs;
- Vienotas vizuālās identitātes izveide Ludzas novada KC un kolektīviem, kas veido profesionālu un vienotu novada kultūras tēlu;
- Kolektīvu, pasākumu un cilvēkstāstu popularizēšana, izmantojot vietējos un reģionālos medijus;
- Sabiedrības atgriezeniskās saites mehānismi – iedzīvotāju aptaujas, komentāru analīze, pasākumu apmeklējuma datu izmantošana.

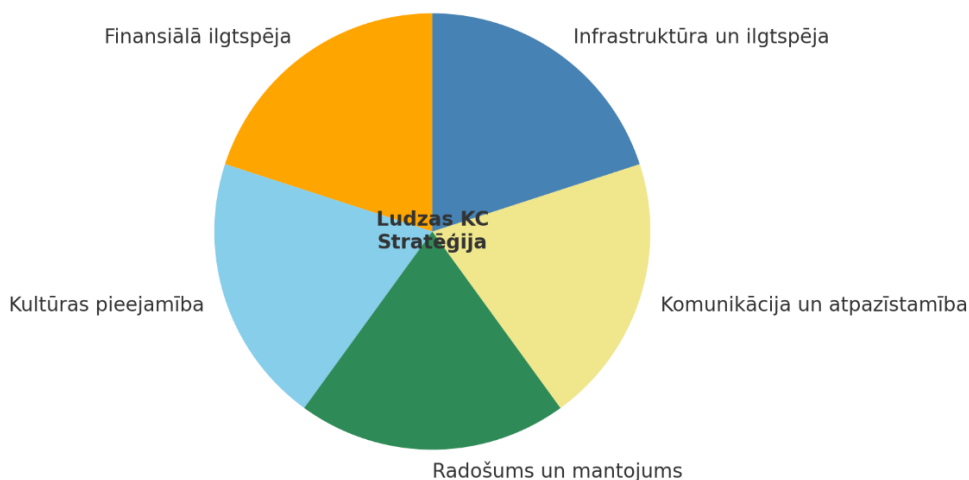
5) Infrastruktūra un ilgtspējīga attīstība

Kvalitatīva kultūras infrastruktūra ir priekšnoteikums plašai un iekļaujošai kultūras dzīvei. Šis rīcības virziens vērsts uz esošo kultūras iestāžu uzlabošanu un jaunu attīstības iespēju radīšanu.

Galvenie uzdevumi:

- Tehniskais audits visām kultūras iestādēm, lai novērtētu telpu stāvokli, drošību un aprīkojuma nepieciešamību;
- Energoefektivitātes paaugstināšana un zaļie risinājumi, modernizējot apgaismojumu, apkures un skaņas sistēmas;
- Pieejamības nodrošināšana visiem iedzīvotājiem, tostarp personām ar kustību, redzes vai dzirdes traucējumiem;
- Digitālās infrastruktūras pilnveide, ieviešot tehnoloģijas pasākumu straumēšanai un datu pārvaldībai.

Šīs prioritātes nodrošina, ka Ludzas novada kultūras telpa kļūst mūsdienīga, droša un ilgtspējīga, atbilstoša gan šodienas, gan nākotnes vajadzībām. Visas iepriekš minētās prioritātes (skatīt 5.1. attēlu) ir savstarpēji saistītas un veido vienotu attīstības modeli.

5.1.attēls. Galveno stratēģisko mērķu īstenošanas modelis

Viena no Ludzas novada stratēģiskajām prioritātēm – radošums un mantojums – balstās uz nemateriālo kultūras mantojumu, kas ir viens no novada identitātes un piederības stūrakmeņiem, aptverot dziedāšanas, dejošanas, stāstniecības, amatniecības un tradīciju kopšanas prasmes, kas

gadsimtiem ilgi veidojušas Latgales kultūrtelpas īpatnību. Ludzai ir būtiska loma Latgales dziesmu, deju un teātra kustības vēsturē, kā arī daudznacionālo tradīciju saglabāšanā – poļu, krievu, baltkrievu, latgaliešu un ebreju kultūras pēdas šeit veido unikālu kopumu.

Galvenie mantojuma virzieni, kas iezīmē Ludzas kultūras identitāti:

- Dziedāšanas tradīcijas: folkloras kopas un koru kustība, daudzbalsība, garīgo dziesmu un tautasdziesmu saglabāšana;
- Deju tradīcijas: tautas deju kolektīvu darbība, līnijdeju un jaunrades formu attīstība;
- Amatniecība un lietišķā māksla: aušanas, keramika, kokamatniecība, rotkaļa prasmes, tautas tērpu darināšana;
- Stāstniecība un dialekts: latgaliešu valodas saglabāšana, vietvārdu un vietējo stāstu pierakstīšana;
- Gadskārtu un saulgriežu svinēšana: Lieldienas, Jāņi, Miķeļi, Meteņi, Ziemassvētki ar vietējām paražām;
- Mazākumtautību kultūras izpausmes: poļu, krievu, baltkrievu un ukraiņu ansambļu darbība, kopīgas kultūras dienas un festivāli.

Lai īstenotu stratēģisko prioritāti un stiprinātu Ludzas novada kultūras identitāti, galvenie mērķi nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanā:

- Dokumentēt un apkopot Ludzas novada nemateriālā kultūras mantojuma elementus – tradīcijas, stāstus, dziesmas, vietvārdu stāstus un foto/video materiālus.
- Popularizēt un iesaistīt jauniešus, radot interesi par vietējo mantojumu un tā pielietojumu mūsdienu kultūras aktivitātēs.
- Veidot sadarbību ar izglītības iestādēm un NVO, lai mantojuma elementi tiktu iekļauti neformālās izglītības un kopienu pasākumu programmās.
- Attīstīt tematiskos pasākumus un ekspozīcijas, kas veltītas Ludzas un Latgales nemateriālajam mantojumam.
- Veicināt amatniecības prasmju pārmantošanu, nodrošinot meistarklases, izstādes un koprades pasākumus.

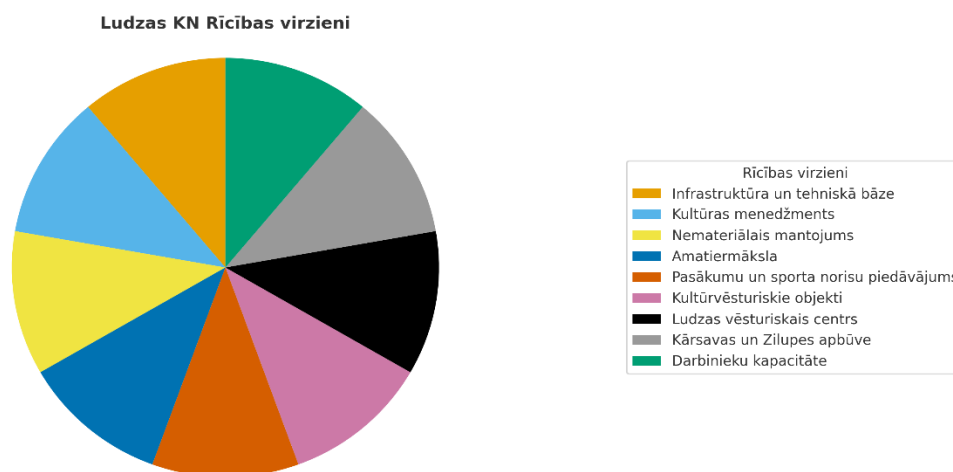
6. RĪCĪBAS VIRZIENI, UZDEVUMI UN RĪCĪBAS PLĀNS

Ludzas novada kultūras attīstības stratēģija balstās uz desmit savstarpēji saistītiem rīcības virzieniem, kas aptver gan materiāli tehniskās bāzes uzlabošanu, gan nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, gan sabiedrības iesaisti kultūras dzīvē. Katrs virziens ir izstrādāts, lai veicinātu kultūras pieejamību visām sabiedrības grupām, saglabātu novada kultūrvēsturiskās un identitātes vērtības, kā arī radītu pamatu ilgtspējīgai un integrētai kultūras telpai, kurā apvienojas vēsturiskais un mūsdienīgais, tradīcijas un inovācijas, vietējais un starptautiskais.

Galvenie rīcības virzieni ir šādi:

- Infrastruktūra un tehniskā bāze - kultūras namu un iestāžu modernizācija rada pievilcīgus apstākļus kultūras aktivitātēm.
- Kultūras menedžments un darbinieku kapacitāte - mūsdienīgu pārvaldības metožu ieviešana un darbinieku profesionālā pilnveide nodrošina ilgtspēju.
- Amatiermāksla un sabiedrības iesaiste - nodrošina vietējo iedzīvotāju radošo izpausmi un kopienas saliedētību.
- Pasākumu piedāvājuma un kultūrvēsturisko objektu attīstība - daudzveidīgs kultūras piedāvājums un vēsturisko vietu saglabāšana veicina tūrisma pievilcību un ekonomisko izaugsmi.

Kopumā šie virzieni (skatīt 6.1.attēlu) rada pamatu integrētai kultūras telpai, kurā apvienojas vēsturiskais un mūsdienīgais, tradīcijas un inovācijas, vietējais un starptautiskais.

6.1. attēls. Ludzas kultūras attīstības stratēģijas rīcības virzienu pārskats

Ludzas novadā kultūras pasākumi ir daudzveidīgi un pielāgoti dažādām iedzīvotāju grupām, nodrošinot, ka katrs novada iedzīvotājs var atrast sev piemērotu aktivitāti – gan tradicionālas svinības un amatiermākslas kolektīvu priekšnesumus, gan radošus festivālus un izglītojošus pasākumus. Tabulā apkopoti galvenie kultūras pasākumu attīstības virzieni, kas norāda prioritātes, plānotās aktivitātes un mērķauditorijas, palīdzot nodrošināt sabiedrības iesaisti un stratēģiskajiem virzieniem atbilstošu pasākumu organizēšanu.

6.1. tabula

Kultūras pasākumu attīstības virzieni Ludzas novadā

<i>Virziens</i>	<i>Uzdevumi / darbības</i>	<i>Mērķauditorija/ieguvums</i>
Pagastu un vietējo svētku stiprināšana	• Pagasta svētku organizēšana • “Kultūras dienas” katrā pagastā reizi gadā • Pasākumi mazajos ciematos	Iedzīvotāju piederības sajūta, vietējās kopienas saliedēšana
Pasākumu kvalitāte un daudzveidība	• Pasākumi ar profesionāliem māksliniekiem • Saturiski interesants piedāvājums dažādām paaudzēm • Inovatīvi formāti (gastro festivāls, DJ festivāls, laikmetīgās dejas, “Meža stāsti”, sporta un atpūtas festivāli)	Jaunieši, ģimenes, seniori, plašāka auditorija
Iedzīvotāju iesaiste un iniciatīva	• Veicināt iedzīvotāju līdzdalību kultūras dzīvē • Vasaras koncerti, tirgi un brīvdabas pasākumi • Piedāvājums visām mērķauditorijām (bērni, jaunieši, ģimenes, mazākumtautības, seniori)	Aktīva kopienu līdzdalība, plašāka iedzīvotāju iesaiste
Reģionālā sadarbība un starpkultūru pasākumi	• Sadraudzības pasākumi ar citiem novadiem un pasākumi starp pagastiem • Starptautiskas un starpkultūru iniciatīvas	Paaugstināta sadarbība un kultūras pieredzes apmaiņa
Kultūras infrastruktūra un pieejamība	• Esošo pasākumu vietu sakopšana un pielāgošana • Jaunu kultūrvietu radīšana	Labāka pieejamība, infrastruktūras kvalitāte
Piederības sajūta un identitāte	• Piederības stiprināšana caur latgaliskajām tradīcijām un pasākumiem • Esošā piedāvājuma saglabāšana pagastos	Iedzīvotāju saliedētība un identitātes stiprināšana

Komunikācija un informācijas aprīte	• Pārskatīt komunikācijas kanālu lietderību • Nodrošināt kvalitatīvu informāciju par pasākumiem	Efektīvāka informācijas izplatīšana
Tradīciju un valsts svētku svinēšana	• Nodrošināt bezmaksas pasākumus • Turpināt valsts un novada svētku svinēšanas tradīcijas	Sabiedrības kopīgā identitāte
Jauniešu iesaistes stiprināšana	• Jauniešiem paredzēti pasākumi: brīvdabas aktivitātes, kino, teātris • Lielāka uzmanība jauniešu auditorijai	Jauniešu iesaiste un kultūras aktivitāšu pieejamība

Balstoties uz kultūras pasākumu attīstības virzieniem, 6.2. tabulā apkopoti Ludzas novada kultūras nozares stratēģiskie uzdevumi un sagaidāmie rezultāti 2026. – 2030. gadam. Tabula sniedz pārskatu par konkrētiem uzdevumiem katrā attīstības virzienā, to īstenošanas periodu un paredzētajiem sasniegumiem, nodrošinot stratēģijas mērķtiecīgu īstenošanu un sabiedrības iesaistes veicināšanu.

6.2. tabula

**Ludzas novada kultūras nozares attīstības stratēģiskie uzdevumi
un sasniedzamie rezultāti**

<i>AV attīstības virziens</i>	<i>Uzdevumi</i>	<i>Periods (2026.-2030. gads)</i>	<i>Sagaidāmie rezultāti</i>
Kultūras iestāžu infrastruktūras attīstīšana, materiāli tehniskās bāzes uzlabošana	Modernizēt kultūras namus, uzlabot aprīkojumu, atjaunot brīvdabas estrādes	2026 - 2030	Uzlaboti apstākļi pasākumu norisei, pieaug kultūras pieejamība
Mūsdienīga kultūras menedžmenta attīstīšana	Ieviest digitālus rīkus, apmācīt vadītājus, uzlabot pārvaldības efektivitāti	2026 – 2030	Efektīvāka kultūras procesu vadība un lielāka iedzīvotāju līdzdalība
Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana	Dokumentēt un popularizēt tradīcijas, iesaistīt jauniešus	2026 - 2030	Saglabātas un nodotas nākamajām paaudzēm kultūras vērtības
Amatiermākslas atbalstīšana	Finansēt un nodrošināt kolektīvu darbību, organizēt skates un festivālus	2026 - 2030	Saglabāta un attīstīta amatiermākslas kvalitāte
Kultūras, atpūtas un sporta norišu	Paplašināt pasākumu klāstu, ieviest jaunas iniciatīvas	2026 - 2030	Daudzveidīgs un sabalansēts kultūras piedāvājums

integrācijas paplašināšana			
Kultūrvēsturisko objektu saglabāšana	Restaurēt un uzturēt kultūrvēsturiskās ēkas un vietas	2026 - 2030	Saglabāts mantojums un attīstīts tūrisma potenciāls
Ludzas vēsturiskā centra attīstīšana	Veikt rekonstrukcijas, uzlabot pilsētvides kvalitāti	2026 - 2030	Atjaunots un pievilcīgs pilsētas centrs
Kārsavas un Zilupes vēsturiskās apbūves attīstīšana	Restaurēt vēsturisko apbūvi, veicināt kultūrvides pievilcību	2026 - 2030	Uzlabota dzīves kvalitāte un tūrisma pievilcība mazpilsētās
Kultūras darbinieku kapacitātes celšana	Nodrošināt apmācības, pieredzes apmaiņu un profesionālās pilnveides pasākumus	2026 - 2030	Paaugstināta darbinieku profesionalitāte un prestižs

Lai nodrošinātu stratēģijas mērķu sasniegšanu un uzraudzību, tabulā apkopoti SMART indikatori katram Ludzas novada Kultūras centra stratēģiskajam virzienam. Indikatori sniedz konkrētus, mērāmos, sasniedzamos, relevantos un laikposmam atbilstošus rādītājus, kas ļauj novērtēt progresu un efektivitāti stratēģijas īstenošanā.

6.3. tabula

SMART indikatori Ludzas novada KC stratēģijai

<i>Stratēģiskais virziens</i>	<i>SMART indikatori</i>	<i>Terminš</i>
Kultūras pieejamība	• Līdz 2030. gadam vismaz 90% pagastu notiek ≥ 1 pasākums gadā • Katru gadu vismaz 5 brīvdabas pasākumi perifērijā • Līdz 2030. gadam pasākumu apmeklētāju skaits pieaug par 15%	2026 - 2030
Amatiermāksla un kolektīvu attīstība	• Amatierkolektīvu dalībnieku skaits pieaug par 10% • Katru gadu $\geq 80\%$ kolektīvu piedalās skatēs/konkursos • Līdz 2030. gadam izveidots vismaz 1 jauns kolektīvs	2026 - 2030
Kultūras infrastruktūra	• Līdz 2030. gadam modernizēti ≥ 3 kultūras nami • Līdz 2028. gadam 50% iestāžu aprīkotas ar mūsdienīgu tehniku • Līdz 2030. gadam izveidoti ≥ 2 jauni brīvdabas objekti	2026 - 2030
Profesionālās mākslas pieejamība	• Katru gadu notiek ≥ 8 profesionālās mākslas pasākumi	2026 - 2030

	• Līdz 2030. gadam īstenoti ≥ 3 projekti ar nacionālām kultūras institūcijām	
Sabiedrības līdzdalība	• Katru gadu ≥ 2 sabiedriskās diskusijas par kultūras dzīvi • Līdz 2030. gadam iedzīvotāju līdzdalība pieaug par 10%	2026 - 2030
Digitālā kultūra un komunikācija	• Līdz 2027. gadam izveidota vienota tiešsaistes platforma • Katru gadu par 15% pieaug sociālo tīklu sekotāju skaits • Līdz 2030. gadam $\geq 30\%$ pasākumu digitāli pieejami	2026 - 2030
Reģionālā un starptautiskā sadarbība	• Katru gadu ≥ 1 Latgales mēroga pasākums • Līdz 2030. gadam īstenoti ≥ 2 starptautiski projekti	2026 - 2030
Nemateriālā mantojuma saglabāšana	• Izveidota Ludzas novada nemateriālā mantojuma karte (digitālā formātā). • Katru gadu notiek vismaz 3 tematiskie pasākumi vai festivāli, kas popularizē vietējās tradīcijas.	2026 - 2030

Savukārt, lai nodrošinātu nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un nodošanu nākamajām paaudzēm, tabulā apkopoti galvenie rīcības virzieni un konkrētās aktivitātes, kas atbilst Ludzas novada kultūras stratēģijas prioritātei ‘Radošums un mantojums’. Informācija ļauj sistemātiski plānot pasākumus, dokumentāciju, sadarbību ar izglītības iestādēm un NVO, kā arī amatniecības prasmju uzturēšanu un popularizēšanu

6.4. tabula

Rīcības virzieni un aktivitātes nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai

<i>Rīcības virziens</i>	<i>Aktivitātes</i>	<i>Sagaidāmais rezultāts</i>
Mantojuma izpēte un digitalizācija	Datu vākšana, intervijas ar vietējiem iedzīvotājiem, arhīvu materiālu digitalizācija, sadarbība ar muzejiem un pētniekiem.	Izveidota un uzturēta digitāla Ludzas nemateriālā mantojuma datubāze, pieejama sabiedrībai un skolām.
Tradīciju pārmantošana un izglītošana	Skolu un kolektīvu sadarbības projekti, meistarklases, folkloras dienas, radošās darbnīcas, dialektu konkursi.	Jaunieši aktīvi iesaistīti mantojuma kopšanā, nodrošināta tradīciju pārmantojamība.
Amatniecības un folkloras attīstība	Tautas lietišķās mākslas studiju un folkloras kopu atbalsts, jaunu interešu grupu izveide, izstādes, tirdziņi.	Saglabātas un stiprinātas vietējās amatniecības un folkloras tradīcijas, veicināta to atpazīstamība.

Sabiedrības iesaiste un sadarbība	Kopienu un starpkultūru pasākumi, mazākumtautību kultūras vakari, Latgales mēroga folkloras festivāli, 'Ludzas mantojuma dienas'.	Veicināta sabiedrības saliedētība un kultūru dialogs, Ludzas novads pozicionēts kā Latgales kultūras daudzveidības centrs.
-----------------------------------	---	--

Nemot vērā iepriekš tabulās definētos rīcības virzienus, aktivitātes nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai un stratēģiskos uzdevumus, izstrādāts rīcības plāns (skatīt 6.5. tabulu), lai nodrošinātu Ludzas novada kultūras nozares attīstības stratēģijas mērķu īstenošanu. Tas veicina novada kultūras dzīves kvalitāti, pieejamību un ilgtspēju, iekļaujot galvenos uzdevumus, termiņus, atbildīgos darbiniekus, nepieciešamos resursus un sagaidāmos rezultātus, kas ļauj nodrošināt pārskatāmu un mērķtiecīgu darbību visos stratēģiskajos virzienos. Uzdevumi strukturēti atbilstoši stratēģiskajiem virzieniem – infrastruktūra, kultūras menedžments, amatiermāksla, nemateriālais mantojums, pasākumi un kultūrvēsturiskā vide – tādējādi nodrošinot, ka katra prioritāte tiek sistemātiski attīstīta un savstarpēji sasaistīta ar novada kultūras kopējo attīstību.

6.5.tabula

Rīcības plāns 2026. – 2030.gadam

<i>Uzdevums</i>	<i>Termiņš</i>	<i>Atbildīgais</i>	<i>Resursi</i>	<i>Sagaidāmais rezultāts</i>
Amatierkolektīvu atbalsta programma (jauni tērpi, koncertizbraukumi)	2026 – 2030	Ludzas novada KC, kolektīvu vadītāji	Pašvaldība, VKKF, sponsori	Nodrošināta kolektīvu ilgtspēja, saglabātas tradīcijas
Nemateriālā kultūras mantojuma dokumentēšana un latgalisko tradīciju popularizēšana	2026 - 2030	Ludzas novada KC, folkloras kopas	Pašvaldība, projekti, NVO	Saglabātas un jaunajām paaudzēm nodotas kultūras vērtības un latgaliskās tradīcijas
Darbinieku profesionālās kapacitātes celšana (semināri, pieredzes apmaiņa)	Katru gadu	Ludzas novada KC vadība	Pašvaldība, ES fondi	Paaugstināta darbinieku profesionalitāte un prestižs
Jaunu kultūras un sporta pasākumu formātu ieviešana (radošās darbnīcas, brīvības aktivitātes)	2026 - 2030	Ludzas novada KC, partneri	Pašvaldība, sponsori	Daudzveidīgs pasākumu piedāvājums dažādām auditorijām

Kultūrvēsturisko objektu restaurācija un saglabāšana	2026 - 2030	Attīstības nodaļa, KN, pašvaldība	ES fondi, VKKF, pašvaldība	Saglabāts kultūrvēsturiskais mantojums un attīstīts tūrisma potenciāls
Ludzas vēsturiskā centra kultūras mantojuma popularizēšanas pasākumi	2026 - 2028	Ludzas novada KC, NVO	Projekti, sadarbība ar tūrisma nozari	Palielināta pilsētas kultūras un tūrisma pievilcība
Kārsavas un Zilupes vēsturiskās apbūves saglabāšana un popularizēšana	2030	Pašvaldība, KN, partneri	Pašvaldība, ES fondi	Atjaunota vēsturiskā vide un uzlabota mazpilsētu pievilcība
Digitālās komunikācijas uzlabošana un mārketinga aktivitātes	2026 - 2030	Ludzas novada KC, Attīstības nodaļa	Pašvaldība, projekti	Palielināta sabiedrības iesaiste un pasākumu apmeklējums

7. STRATĒGIJAS REZULTĀTU NOVĒRTĒŠANA

Ludzas novada kultūras nozares attīstības stratēģija ir orientēta uz pozitīvām pārmaiņām kultūras jomā, nodrošinot kultūras produktu un pakalpojumu teritoriālo pieejamību un sekmējot iedzīvotāju līdzdalības iespējas visā novada teritorijā. Stratēģija paredz arī kultūras nozares pārvaldības profesionālu attīstību. Svarīgi stratēģijas virzieni:

profesionālās mākslas pieejamības saglabāšana un attīstība;

kultūras mantojuma izmantošana un pilnveide;

amatiermākslas kolektīvu atbalsts un attīstība;

jaunas tradīcijas un radošas iniciatīvas, kas stiprina iedzīvotāju piederības sajūtu novadam.

Ludzas novada kultūras stratēģijas rezultāti tiks novērtēti, izmantojot gan kvantitatīvos, gan kvalitatīvos rādītājus, kas ļauj objektīvi izmērīt pasākumu apjomu, sabiedrības iesaisti, kolektīvu aktivitāti un mērķu sasniegšanu, kā arī novērtēt stratēģijas ietekmi uz novada kultūras attīstību kopumā.

Kvantitatīvie rādītāji, pēc kuriem tiks noteikti stratēģijas rezultāti:

- 1) Pētījumu un iedzīvotāju aptauju skaits;
- 2) Kultūras infrastruktūras un materiāltehniskās bāzes projektu skaits;
- 3) Kultūras pasākumu un to apmeklētāju skaits;
- 4) Kultūras tūrisma objektu skaits un apmeklējums;
- 5) Brīvprātīgo palīgu skaits pasākumu organizēšanā;
- 6) Novada mēroga kultūras pasākumu skaits un jauno tradīciju īpatsvars;
- 7) Amatiermākslas kolektīvu un pašfinansēto kolektīvu skaits un sastāvs;
- 8) Darbinieku apmācību skaits profesionālās kvalifikācijas celšanai;
- 9) Īstenoto projektu skaits ar ārējiem finanšu avotiem;
- 10) Pašvaldības atbalstīto iedzīvotāju iniciatīvu skaits kultūras jomā;
- 11) Profesionālās mākslas pasākumu skaits;

Kvalitatīvie rādītāji:

- 1) Iedzīvotāju vērtējumi aptaujās;
- 2) Novada mākslinieku un kolektīvu radošie panākumi (skates, konkursi u.c.);
- 3) Pozitīvas atsauksmes par novadu Latvijas medijos un sociālajos tīklos;
- 4) Nemateriālā mantojuma saglabāšana.

Ludzas novada kultūras attīstības stratēģija 2026. - 2030. gadam ir orientēta uz līdzsvaru starp tradīciju saglabāšanu un inovāciju ieviešanu kultūras dzīvē. Stratēģijā noteiktie mērķi un rīcības virzieni nodrošina, ka kultūras telpa kļūst pieejamāka visām sabiedrības grupām, daudzveidīgāka gan saturiski, gan formāli, un iedzīvotājiem saistošāka, piedāvājot aktivitātes gan tradicionālajās amatiermākslas formās, gan radošos un mūsdienīgajos pasākumos. Īpašs uzsvars tiek likts uz amatierkolektīvu atbalstu, viņu radošās darbības attīstību un repertuāra dažādošanu, kā arī uz infrastruktūras uzlabošanu, kultūras objektu modernizāciju, profesionālās mākslas pieejamību un sabiedrības iesaistes veicināšanu.

Stratēģijas īstenošanā būtiska nozīme ir ciešai sadarbībai starp pašvaldību, valsts institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, izglītības iestādēm, kultūras un radošajiem kolektīviem, kā arī pašiem iedzīvotājiem. Šāda integrēta pieeja ļauj nodrošināt pasākumu koordināciju, optimālu resursu izmantošanu un ilgtspējīgu kultūras darbību. Mērķtiecīgi īstenojot plānotos uzdevumus, Ludzas novads stiprinās savu lomu kā kultūras centru, kas veicina iedzīvotāju lepnumu par vietējo kultūru, sociālo saliedētību un kopienas aktīvu līdzdalību, vienlaikus palielinot novada atpazīstamību Latvijas un starptautiskā mērogā.

Stratēģijas īstenošana paredz arī sistemātisku rezultātu monitoringu, izmantojot kvantitatīvus un kvalitatīvus rādītājus, kas ļauj izvērtēt pasākumu apjomu, sabiedrības iesaisti, amatierkolektīvu aktivitāti, nemateriālā mantojuma saglabāšanu un radošo iniciatīvu ietekmi. Tas nodrošina pārskatāmību, efektivitāti un pielāgojamību nākotnes attīstības vajadzībām, veidojot kultūras vidi, kur tradīcijas un inovācijas savstarpēji papildina viena otru, stiprinot Ludzas novada identitāti un kultūras mantojumu.